

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 vtrum ad vitam contemplatiuum pertineant virtutes morales.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Et circa hoc queruntur octo. **F** **P**rimo, Vrum vita contemplativa pertineat tatum ad intellectum, an consistat etiam in affectu. **S**econdo, Vrum ad uitam contemplativam pertineant virtutes morales.

Et circa hoc queruntur ostia. **F**
¶ Primo, Vtrum vita contemplativa pertineat tatum ad intellectum, an confitiat etiam in affectu.
¶ Secundò, Vtrum ad vitam contemplativam pertineant virtutes morales.
¶ Tertiò, Vtrum vita contemplativa confitiat solum in uno actu, aut in pluribus.

¶ Tertio, Vtrum vita contemplativa consistat solum in uno actu, aut in pluribus.
 ¶ Quarto, Vtrum ad vitam contemplatiuum pertineat consideratio quicunque veritatis.

¶ Quinto, Vtrum vita contemplativa hominis in hoc statu possit.

Sexto. De motibus contemplati-

Sexto. De motibus contemplationis, quos Dionysius assignat 4. cap. de diuinis nominibus.
Septimo. De delectatione con-

- ¶ Septimo, De delectatione contemplationis.
- ¶ Octauo, De duratione contemplationis.

ARTICVLVS PRIMVS.

*Vitrum vita contemplativa nihil habeat
in affectu, sed totum in intellectu.*

AD PRIMVM sic proceditur. **H** Videtur, quod vita contem-

Videtur, quia vita contemplativa nihil habeat in affectu, sed totum in intellectu. Dicit enim Philosoph.* in 2. Metaphys. quod finis contemplacionis est veritas: veritas autem pertinet ad intellectum totaliter. ergo videtur quod vita contemplativa totaliter in intellectu consistat.

¶ 2 Præt. Gregor. dicit in 6. moral. quod Rachel, quæ interpretatur vīsum principiū, vīta contemplatiū signifiacat, sed vīlo principiū pertinet propriè ad intellectū. ergo vita contemplatiū I propriè ad intellectū pertinet.

proprie ad intellectum pertinet.
¶ Præterea Greg. dicit † super
Ezech, quod ad vitam contempla-
tiuam pertinet ab exteriori actio-
ne quiescere: sed vis affectiuam, sive
appetitiuam inclinat ad exterioreas
actiones. ergo videtur quod vita
contemplativa non pertineat ali-
quo modo ad vim appetitiuam.

SED CONTRA est, quod Greg. ibidem dicit, * quod contemplativa vita est charitatem Dei, & proximitate mente retinere, & soli desiderio conditionis inhærente: sed desiderium & amor ad affectuum,

dēderūm & amor ad anecta,
pertinet, ut supra * habitum est. et
contemplatiua habet aliiquid in ui-
tuita.
Dicendum, quod sicut dictum est,*
ua illorum esse dicitur, qui princi-
contemplationi veritatis. Inten-
sus voluntatis, ut supra habitū est, *
de fine, qui est voluntatis obiectū :
contemplatiua quantum ad ipsam essen-
tinet ad intellectū. Quātum d'au-

3.3.q.22.2r. siue appetiuam pertinent, ut supra * habitum est. ergo etiam vita contemplativa habet aliquid in ui affectiva, siue appetitiva.

R E S P O N . Dicendum, quod licet dictum est,
vita contemplativa illorum esse dicitur, qui principali-
ter intendunt contemplationem veritatis. Intentio
autem est actus voluntatis, ut supra habitu est, *
quia intentio est de fine, qui est voluntatis obiectum :
& ideo vita contemplativa quantum ad ipsam essen-
tiam actionis pertinet ad intellectum. Quatum d' au-

tem ad id, quod mouet ad exercandas rationem, pertinet ad voluntates, quae alias potencias, & etiam intellectus, ut supra dictum est. * Mouent autem usque ad quidem vel sensibilia, & vel littera: quandoque quidem propter anima-
quia ut dicitur Matth. 6. Vbi et hinc
est & cor tuum: quandoque autem propter
rem ipsius cogitationis, quam quia ex ea
consequitur. Et propter hoc Gospo-
tam contemplatiuam in charitate De-
scilicet alijs ex dilectione. Deinde de
critisudinem conspiciendam. Ex qua
delectatur cum adeptus fuerit, & de
vita contemplativa terminata, &
qua est in affectu, ex qua etiam amorem

veritas est finis contemplationis, hanc
boni appetibilis, & amabilis, & delectans
dum hoc pertinet ad vim appetitiam.
AD SECUNDVM dicendum, in 2.

AD SECUNDUM dicendum, quod ad ipsam
primi principij, scilicet Dei, inquit ambo.
GREGORIUS dicit * super Exchiel quod omnis
platina calcatis curis omnibus, ad videtur
sui creatoris inardeat.

ARTICULUS XI.

Vtrum virtutes morales pertineant ad vitam contemplatiuam.

AD SECUNDVM sic procedit.
Videtur, q̄ virtutes morales
pertineant ad vitam contemplati-
vam. Dicit enim *Gregorius, super
Ezechiel. quod contemplativa vita
est charitatem Dei, & proximi-
tate mente retinere: sed omnes vir-
tutes morales, de quarum actibus

¶ *Præf.* Vita contemplativa pre-
dantur præcepta legis, reducunt
ad dilectionem Dei, & proximi,
quia plenitudo legis dilectio est,
ut dicitur ad Rom. 13. ergo vide-
tur, quod uirtutes morales per-
nent ad uitam contemplatiuam.

¶ Præt. Vita contemplativa
cipiu ordinariad Dei contemplationem. Dicit enim † Gregor,
super Ezech. quid calcatis curs
omnibus ad uidendum faciem sui
creatoris inardescit: sed ad hoc
nullus potest peruenire nisi per
ducem.

mundiriam, quam caufer virtus
moralis. dicitur enim Matth. 5.
Beati mundo corde, quoniam ipsi
Deum videbunt. Et ad Hebr. 12.
Pacem sequimini cum omnibus
& sanctimoniam, sine qua nem
videbit Deum. Ergo videtur quod
virtutes morales pertineant ad vi-
tam contemplacionis.
¶ 3 Præt. Gregorius dicit^{*} super
Ezech. quod contemplativa vita
precio-

A RTICVLVS III.
Vtrum ad uitam contemplatiā pertineant diuersi actus.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur, quod ad uitam cōtemplatiā pertineant diuersi actus. Ricardus enim * de sancto Victore distinguat inter contemplationem, meditationem, & cogitationem: sed omnia ista videntur ad uitam contemplatiā pertinere. ergo uirtutes morales non pertinent ad uitam contemplatiā.

R ESPON. Dicendum, quod ad uitam contemplatiā potest aliquid pertinere duplice: uno modo, essentialiter: alio modo, dispositiue. Essentialiter quidem uirtutes morales non pertinent ad uitam contemplatiā: quia finis contemplatiā vitę est consideratio veritatis. Ad uirtutes autem morales, scire quidem, quod pertinet ad considerationem veritatis, parvum poretare habet, ut Philo. dicit * in 2. Ethico. Vnde & ipse in 10. † Ethicorum, uirtutes morales dici pertinere ad felicitatem actuum, non autem ab contemplatiā. Dispositiue autem uirtutes morales pertinent ad uitam contemplatiā: impeditur enim actus cōtemplationis, in quo essentialiter consistit uita contemplatiā, & per vehementem passionem, per quam abstrahitur intentio anime ab intelligibilius ad sensibilia, & per tumultus exteriorum. Virtutes autem morales impedituissent hanc passionem, & sedant exteriorum occupationum tumultus: & ideo uirtutes morales dispositiue ad uitam contemplatiā pertinent.

A D PRIMVM ergo dicendum, quod sicut supra dictum * est, uita contemplatiā habet motuum ex parte affectus: & secundum hoc dilectio Dei & proximi requiritur ad uitam contemplatiā. Causae autem inuentes non intrant effectum rei, sed disponunt, & perficiunt rem. Vnde nō sequitur, quod uirtutes morales essentialiter pertineant ad uitam contemplatiā.

A D SECUNDVM dicendum, quod sanctimonia, id est, munditia, caufatur ex iuris tribus, quia sunt circa passiones impeditives puritatem rationis. Pax autem caufatur ex iustitia, quia est circa operationes, secundum illud Isa. 3. Opus iustitia pax, in quantum scilicet ille, qui ab iniuris aliorum abstinet, subtrahit litigiorum & tumultuum occasionsē: & sic uirtutes morales disponunt ad uitam contemplatiā, in quantum causant pacem, & munditiam.

A D TERTIVM dicendum, quod pulchritudo, siue supra dictum * est, consistit in quadam claritate, & debita proportione. Vtrumque autem horum radicaliter in ratione inuenitur, ad quam pertinet & lamen manifestans, & proportionem debitam in aliis ordinatis: ideo in uita contemplatiā, quae consistit in actu rationis, per se & essentialiter inuenitur pulchritudo. Vnde Sapien. 8. de contemplatione sapientiae dicitur, Amator factus sum formę illius. In virtutibus autem moralibus inuenitur pulchritudo participatiue, in quantum scilicet participant ordinem rationis, & praecipue in temperantia, quae reprimit concupiscentias maximè lumen rationis obscurantes. Et inde est, quod virtus caritatis maximè reddit hominem aptum ad contemplationē, in quantum delectationes venereæ maximè depriment mentem ad sensibilia, ut Augustinus dicit *

in libro soliloquiorum.

**¶ Super Questionis
180. Articulum
tertium.**

IN articulo 3 eiusdem
q. collige distincte
notiem ad uitam con- 3.di.35. q.4.
templariam pertinente arti 1. & 4.
littera & distincte ap. In lib. de cō-
plica ad tria membra
progressus in conti- ne, cap.3.
platione in corpore
articuli posita, scilicet
acceptiōne principiorum, deduciōne
ex principiis acceptis,
& contemplationem
ipsum. Et sic diuide
ad distributis, et audi-
tio, lec̄tio, & oratio
ad acceptiōnem spe-
cificem: meditatio ve-
ro, speculatio, co-
sideratio, & cogitatio,
ad deductionem: cō-
templatio demum cū
subsequente admiratio
ne, ad ipsam confi-
mationem contemplatiōnis.

**L. 5. de Cō-
siderat. in
finillius.**

L. 2. de Fi-

ca. 15.

¶ Præt. Ad uitam contemplatiā pertinere dicuntur oratio, elec̄tio, & meditatio, pertinet etiam ad uitam contemplatiā auditus: nam de Maria, per quam uita contemplatiā significatur, dicitur Lucæ 10, quod sedens fecerit pedes Domini audiebat verba illius. ergo uidetur, quod plures actus ad uitam contemplatiā requirantur.

S ED CONTRA est, quod uita hic dicitur operatio, cui homo principaliter intendit. ergo si plures sunt operationes uitæ contemplatiæ, non erit una uita contemplatiæ, sed plures.

R ESPON. Dicendum, quod de uita contemplatiā nunc loquimur fm q. ad hominem pertinet. Hæc autem differentia est inter hominem, & Angelum, ut patet per Diony. 7.ca.de diui.nom. * q. Angelus simili apprehensione veritatem intuetur. Homo autem quodam processu ex multis pertingit ad intuitum simplicis veritatis. Sic ergo contemplatiā uita vnu quidem actum habet, in quo finaliter perficitur, cōtemplationem veritatis, a quo habet unitatem. Habet autem multos actus, quibus peruenit ad hunc actum finalē, quorum quidam pertinent ad acceptiōnem principiorum, ex quibus procedit ad contemplationem veritatis: ali autem pertinent ad deductionem principiorum in veritatem eius, cuius cognitio inquiritur. Ultimus autem completius actus, est ipsa contemplatiō veritatis.

A D PRIMVM ergo dicendum, quod cogitatio fm Richardum de Sancto Victore, * videtur pertinere ad multorum inspectionem, ex quibus aliquis colligeret intedit unā simplicem veritatem. Vnde sub cogitatione comprehendit possunt & perceptiones sensuum ad cognoscendū aliquos effectus, & imaginaciones, & discursus rōnīs circa diversa signa, uel quæcumque perducentia in cognitionē veritatis intenta. Quāvis secundum Aug. 14. de Trinit. † cogitatio dici possit
omnis actualis operatio intellectus. Meditatio uero
Secunda Secundæ S. Tho. III per-

**L. 1. de cō-
templ. ca. 4.
circa prin.**

L. 14. c. 7. 2.

med. tom. 5.